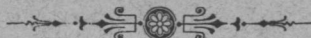

SLOVENSKI PRAVNIK.

Izdaja društvo „Pravnik“ v Ljubljani.

Odgovorna urednika:

Dr. Makso Pirc in dr. Viktor Supan.

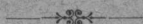

V LJUBLJANI.

Natisnila „Narodna Tiskarna“.

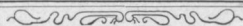
1896.

VSEBINA.

1. Dr. Vladimir Pappafava: Ruski zakon o mestni ustavi z dne 11. junija 1892. leta	97
2. Iz pravosodne prakse. Civilno pravo:	
a) Izvršba na potresno podporo v pokritje zaslužka na popravah je dopustna	109
b) Sekvestracija konja po zmislu §-a 1425. obč. drž. zak.	111
c) Sporna vprašanja, nastala pri prisežnem naroku je smeti rešiti takoj s sodnijskim sklepom	112
d) K vprašanju o motenji posesti vsled prepovedi	114
e) Ako v zadolžnici ni naveden niti pravni naslov, niti omenjeno, da se je valuta izplačala, zadeva dokazno breme gledé onih dejanskih dogodkov, kateri ustanavljajo dolžno razmerje, tožnika, ne pa toženca, kateri je na zadolžnici podpisan kot porok in plačnik	115
3. Kazensko pravo:	
a) Istinita poročila o javnih razpravah državnega zbora spadajo pod določila §-a 28. odst. 4. tisk. zak. tudi tedaj, ako se v zastopstvu govor, kateri priobčuje poročilo, ni govoril v nemščini. Radi istinitih poročil govorov, kateri se niso govorili v nemščini, izključeno je kazensko postopanje v subjektivnem oziru, pa tudi objektivno postopanje proti tiskovini, katera ima tako poročilo, je izključeno po §-u 493. k. pr. r.	117
b) K razlagi §-ov 197. in 199., lit. a) k. z.	120
c) Smrtno kazen ni smeti poostriti (§ 50. kaz. zak. in § 265. k. pr. r.)	124
4. Književna poročila	125
5. Razne vesti	126
6. Pregled pravosodstva	127

Ruski zakon o mestni ustavi z dne 11. junija 1892. leta.

Spisal dr. Vladimir Pappafava, odvetnik v Zadru.

Ruski zakon o mestni ustavi ni prvi korak na polji zakonite uredbe občinske uprave na Ruskem, ampak je rezultat revizije zakona z dne 16. junija 1870. l. Revizijo provzročile so nepravilike, katere so se po tem zakonu pokazale, in novi provincajni in distriktni redi. Zakon z dne 16. junija 1870. l. podal naj bi mestom večje polje, na katerem bi se lahko razvijala. O tem zakonu govorimo še pozneje. Predno se namreč moremo baviti z zakonom z l. 1892., predočiti si moramo, da razumemo prav prevažne določbe tega zakona, na kratko sploh razvoj občinske uprave na Ruskem ter odnošaje, kateri so se pokazali v tej upravi za časa, ko je izšel zakon, o katerem govorimo.

Početne uredbe mestne organizacije zakonodavnim potom nahajamo v karti carice Katarine II. z leta 1785. Temeljem tega zakona zadobila so mesta polagoma v svoji upravi značaj korporativnih institucij, česar Katarina II. nikakor ni nameravala.

Omenjena karta podelila je mestom pravico, da pridobivajo svojo lastnino do zemlje, vode in gozda, da ustanovljajo na svojem svetu naprave, ki donašajo dobiček, kakor mline, gostilne itd., ter je dajo v najem. Poleg tega podelila je ta karta mestom gotovi odstotni delež državnih dohodkov, kateri so se dobivali na njih ozemlju, na primer uvoznine in izvoznine od blaga, davka na alkohol itd. K tem dohodkom prišle so še globe, katere so se nalagale trgovcem in meščanom, zapuščine onih meščanov, kateri so umrli brez dedičev, in v posebno blagajnico tekli so prostovoljni doneski. Ti mestni dohodki porabljene so se pa smeli samo za stroške, katere so predpisovali in dovoljevali zakoni in so služili torej samo za plače mestnih uradnikov, za

vzdrževanje šol in dobrotvornih naprav, za dozidavanje in vzdrževanje mestnih poslopij. Za vsako drugo porabo trebalo je poskrbeti dovoljenja guvernerjevega, kateri je moral tudi nadzorovati mestne dohodke in stroške. Letni računi predlagali so se finančni kamori.

Meščan postal se je samo po rojstvu ali po naselbi v mestu, ali s tem, da si je nakupilo zemljišče v mestu, ali da se je pristopilo kaki zadrugi trgovcev ali da se je bilo sprejeto od rokodelskega stanu ali s tem, da so se v natori ali pa v gotovini plačale davščine, ki so se uvedle mestu na korist. Vsi meščani vpisani bili so v meščansko knjigo, meščanski zaznamek in sicer v 6. razredih ali oddelkih ter so stvarjali mestno korporacijo, gorodskoé obtchestvo. Znak, h kateremu teh 6 oddelkov se je pripisal meščan, bile so preje navedene lastnosti. K tem prišla je samo še, ako se ne oziramo na neznatne premembe, katerih pa tu ni vseh navesti, ker bi hilo to preobširno, ona lastnost meščanov, kateri so bili združeni v 5. razred; temu razredu pripadali so namreč takozvani veljaki: prejšnji mestni uradniki, učenjaki, ako so bili imejtelji akademičnega ali vseučilišnega diploma, umetniki, arhitekti, slikarji, podobarji, višji glasbeniki, kapitalisti z napovedanim premoženjem 50.000 rubljev, bankirji z napovedanim premoženjem 100.000 do 200 000 rubljev, veletrgovci, kateri pa niso imeli odprtih prodajalnic, in imejtelji trgovinskih ladij.

Vsi meščani zbrali so se vsaka tri leta na povelje ali z dovoljenjem guvernerja, da zaslišijo njegove predloge in se posvetujejo o mestnih koristih, da razložijo guvernerju mestne želje, katere pa pod kaznijo 200 rubljev niso smele nasprotovati obstoječim zakonom, da izvolijo uradnike mesta in mēra, kakor tudi člane magistrata, porotnike in prisednike. Voliti smeli so se za te službe samo meščani, kateri so spolnili 25. leto in so imeli glavnico, katera je donašala več kakor 50 rubljev obrestij. Samo, kjer ni bilo dobiti mož, kateri bi imeli teh lastnostij, smelo se je voliti može, ki niso imeli teh pogojev. „Gorodskoé obtchestvo“ imelo je lastnega tajnika, pečat z mestnim grbom in je smelo imeti za svoje seje in za svoj arhiv posebno poslopje.

Imelo je dalje pravico, da izvoli za upravo mesta „mestni svet“ (obtchaia gorodskaia douma), kateri je bil sestavljen iz

mêra (golova) in svetnikov (glassnie). Svetniki voliti so se morali iz različnih meščanskih razredov. Le-ta „mestni svet“, kateri je zboroval tudi le vsaka tri leta, skrbeti je moral za ljudsko prehranjevanje, pogajati se je moral s sosednimi mesti in vasmii, vzdržavati mir in pokoj med prebivalci, pospeševati trgovino v mestu, nadzorovati zidanje in vzdrževanje mestnih poslopij, pomnoževati mestne dohodke in pospeševati njegove dobrodelne naprave, poravnovati prepirna vprašanja, ki so nastala v tovarištvi in zadrugah rokodelcev pri uporabi za nje veljavnih zakonov. Le-ta korporacija ni se pa smela vmešavati v pravnne zadeve meščanov. Pritožbe proti temu svetu vlagati so se morale pri magistratu. Ker je ta svet zboroval samo vsako tretje leto, je očitno, da svojih nalog nikakor ne bi mogel izpolnjevati, ako ne bi bil imel pravice, da voli za izvrševanje svojih opravil iz števila svojih članov, odgovarjajoč jednakemu številu meščanskih razredov, šest mož, kateri so zborovali pod predsedništvom mêra kot „izvršujoči svet“ (chesti glassnaia douma) v vsakotedenskih sejah in kateri so morali izvrševati vse preje navedene naloge „mestnega sveta“.

Kmalu pokazale so se pa pomanjkljivosti tega zakona. Mesta dobila so kmalu tako zelo značaj korporacij, kakor gotovo ni bilo v namenih Katarine. Najpoglavitejše pomanjkljivosti zistema šestih razredov, katere pomanjkljivosti so se pokazale kmalu tudi v praksi, bile so, da so se uvrstili v prvi razred vsi posestniki zemljišč, ki so spadala k mestu, med tem ko je nasprotno peti razred, kakor se je preje navedlo, štel prebivalce, ki so spadali k najrazličnejšim stanovom. Plemstvo, katero je bilo organizovano po provincijah in distriktih, manjkalo je popolnoma. Peti razred se je sploh kmalu popolnoma izgubil in se je nadomestil z razredom častnih meščanov. Tako se je zgodilo, da so prešli konečno vsa mestna uprava in vsi uradi v roke treh razredov, obstoječih iz trgovcev, rokodelcev in malih meščanov, torej ljudij, ki so imeli malo izobrazbe in so bili odvisni, vsled česar ni malo trpel ugled dotičnih uradov. Zakon sam je to nekako uvidel, ker je dal trgovcem prvih dveh zadrug pravico, da odklone sprejem gotovih uradov, med njimi celo posel člana „mestnega sveta“, kot za nje brez pomena. Poleg tega vsa organizacija nikakor ni odgovarjala potrebam mestne uprave.

Svet, ki je bil pod nadzorstvom guvernerjevimi, zboroval je, kakor smo preje omenili samo vsako tretje leto in torej nikakor ni mogel izvrševati nadzorstva nad „izvršujočim svetom“. Nastalo je za posamezne stroke uprave več posebnih komisij, katere je imenovala vlada in izgubil je s tem izvršujoči svet vsak pomen in vpliv, akoravno bi bil moral sam reprezentovati mestno upravo. Njegova odvisnost segala je tako daleč, da je celo njegovega tajnika imenovala provincija. Ni malo ni bilo torej govora o živi krajevni upravi, ki bi odgovarjala interesom.

Še le car Nikolaj II. ustanovil je leta 1846. novo mestno ustavo, najprvo sicer samo za Petrograd, katero je pa pozneje razširil tudi na Moskvo in Odeso, torej na ona mesta, v katerih so se, kakor naravno, najbolj čutile navedene neprilike. Glavni smoter zakona bil je ta, da bi se pridobili za upravo boljši elementi in da bi se posebno pritegnili plemeniti posestniki mestnih zemljišč. Meščani razdelili so se v pet razredov, katerih jedina naloga je bila, da volijo člane mestnega sveta. Vsak razred volil je primerno številu svojih članov 100 - 150 zastopnikov pod predsedništvom mēra, ali člana izvršujočega sveta ali svojega starešine. Ako je bil volilni razred prevelik, volilo se je v oddelkih največ 600 volilcev. Volitev bila je, kakor preje, vsako tretje leto. Volivni bili so samo volilci dotičnega razreda, kateri so spolnili 25. leto; guverner je izvoljence potrdil ali pa odredil nove volitve. Mestni svet delil se je primerno meščanskim volilnim razredom tudi v 5 sekcij, katere so skupno posvetovale se o skupnih zadevah uprave, posamične pa so čuvale posebne koristi onega volilnega razreda, katerega so zastopale. Predsedništvo v mestnem svetu imel je mēr, ki se je volil od vseh volilcev iz vrst prvih treh volilnih razredov, kateri je moral biti najmanj 30 let star in je moral v Petrogradu imeti posestvo v vrednosti 15.000 rubljev. Službena doba trajala je 6, pozneje samo 4 leta. Mēra potrditi je imel pravico minister za notranje reči. Vsaka sekcija volila je za se predsednika, najstarejšega, katerega je moral potrditi generalni guverner. Potrditev mēra, kakor tudi najstarejših vršila se je na ta način, da je dotični volilni razred predložil dva kandidata, katerih enega je moralo predstoječo oblastvo potrditi za dotično službo. Tajnik sveta moral se je voliti izmed državnih uradnikov in ga je imel po-

trditi, ko je volitev sprejel, generalni guverner. Mestni svet na svojo roko ni smel ničesar ukreniti, moral je vse svoje sklepe predložiti izvršujočemu svetu, kateri jih ni smel ovreči, ampak je moral, ako je imel pomisleke, da bi izvršil te sklepe, razložiti je mestnemu svetu oziroma civilnemu guvernerju, slednji je pa, ako se ni dalo doseči, da bi se oba sveta zjediniła, predložil zadevo s svojim mnenjem v rešitev generalnemu guvernerju. Ako postavimo na mesto „izvršujočega sveta“ „magistrat“, na mesto „mestnega sveta“ „mestni zbor“, na mesto „civilnega guvernerja“ „vladnega predsednika“, in na mesto „generalnega guvernerja“ „ministra za notranje zadeve“ in ako pomislimo, da razpravljajo pri konfliktih „magistrat“ in „mestni zbor“, da se morda doseže sporazumljenje, v mešanih deputacijah, podobno kakor sekcije in „mestni“ in „izvršujoči svet“, vidi se, da je ta postopek podoben onemu v nemških mestih, za katere velja mestni red z leta 1853.

Izvršujoči svet je imel 12 članov, katere so volile sekcije mestnega sveta in katere je potrdil generalni guverner za službeno dobo 4 let. Njim je na strani stal vladni uradnik, katerega je postavil za to minister za notranje stvari na predlog generalnega guvernerja za dobo treh let. Izvršujoči svet, v hierarhični podrejenosti od senata, bil je pod neposrednim nadzorstvom provincijalnega in generalnega guvernerja.

Ne oziraje se na premembo v številu članov mestnega sveta, katero se je zmanjšalo v letu 1859, bili so to temeljni načrti ustave, kakoršno je dobil Petrograd l. 1846. in pozneje Moskva in Odesa. O kaki samostojnosti in torej o kakem samostojnem razvoju mest pri tej ustavi ni bilo govora. Pri vsakem koraku nadzorovani po vladi, niso posamezne navedene sekcije, sveti in mēr vodili mestne uprave, ampak vlada.

Car Aleksander II., kateri je premenil provincijalno ustavo temeljem novih volilnih principov, dal je v enakem zmislu tudi mestom novo organizacijo in sicer z zakonom z dne 16. junija 1870. Te temeljne premembe hočemo si nekoliko ogledati.

Po njegovi ustavi imel je v prvi vrsti volilno pravico vsak prebivalec mesta, ako je bil 1. ruski državljan, 2. najmanj 25 let star in vrh tega ali a) posestnik v mestnem okrožji ležečega, obdačenega zemljišča ali b) je imel temeljem patenta

trgovinsko ali industrijalno napravo ali c) če je plačeval po dveletnem bivanji temeljem raznih trgovinskih patentov dodatni davek in 4. ni bil mestu na dolgu nobenih davkov.

Vidi se, da je volilni princip temeljil na komunalnih davkih, čeravno ne na vseh, in da so bili najemniki in zakupniki sicer prosti davkov po teh določbah, da pa torej tudi niso imeli volilne pravice. Velika večina izobraženih stanov: učenjaki, odvetniki, zdravniki itd. ostala je izključena od uprave, napaka v zakonu, katere pač ni treba obsirneje vtemeljevati.

Kakor v pruskem mestnem redu za stareje provincije vpeljal se je zistem treh volilnih razredov t. j. od vseh volilcev plačani davek razdelil se je na tri jednake dele in so bili v I. volilnem razredu najvišji davkoplačevalci do prve tretjine, v II. razredu davkoplačevalci, ki so za njimi največ plačevali, v III. razredu ostanek davkoplačevalcev. Vsaki razred volil je tretjino članov mestnega sveta, ki so se volili. Kake razlike je ta zistem moral po raznih mestih napravljati vsled značaja volilcev, je očitno. Ni naš namen, da bi kritikovali zistem treh razredov, kateri zistem se tudi v Prusiji mnogo napada, pa tudi mnogo zagovarja. Baviti se hočemo le še na kratko z mestnimi oblastvi, katera so temeljila na tem volilnem principu.

Tu najdemo najprvo municipalni svet, kateri je sestojal primerno številu volilcev iz 30 do 72 (v Petrogradu iz 280, v Moskvi iz 180) članov, kateri so se volili za 4 leta. Ta svet zborovati je moral pod predsedništvom mēra vsaj dvakrat na leto. Zborovati je pa moral in smel na zahtevo mēra ali guvernerja ali vsaj petine vseh članov tudi večkrat. Njegove naloge so bile, pregledovati mestne dohodke in stroške, voliti mestne uradnike, določevati njihove plače in davke v zakonitih mejah, najemati posojila, sprejemati darila, dajati izvršujočim organom mesta instrukcije in izdajati zavezne krajevne statute. Vsi njegovi sklepi naznanili so se po mēru guvernerju, kateri je priobčeval je, ako ni bilo povoda, da bi se jim ustavljal, v oficijelnem provincijalnem oglasniku.

Izvršujočo oblast imela je „ouprava“, katere člani — najmanj 2 — (kakor mēr) voljeni po municipalnem svetu iz svoje srede ali izmed volilcev za dobo 4 let, so uradovali pod predsedništvom mēra. S privoljenjem ministrovim izročiti se je

smela izvršujoča oblast v malih mestih tudi mêru samemu. „Ouprava“ imela je voditi materijelne interese mesta, katere ji je odkazal municipalni svet. Sklepa z večino glasov. Mêr, kateri je bil ob enem predsednik „ouprave“ in municipalnega sveta, imel je mnogo večji vpliv in ugled, kakor preje. On je imel pravico sklepe „ouprave“ oziroma njihovo izvršitev odklanjati, da je sporoči guvernerju in je smel tudi v slučajih potrebe na lastno pest kaj ukreniti, kar je pa moral „oupravi“ naznaniti v njeni prvi seji. On sklicuje municipalni svet, določuje dnevni red, je odgovoren za zapisnik in mora vpošiljati prepise sprejetih sklepov guvernerju. Mêr provincijalnega glavnega mesta bil je ob enem še član „komisije za mestne zadeve“; o nalogah te komisije hočemo še na kratko govoriti.

Akoravno se je odkazalo konečno sklepanje o sklepih municipalnega sveta, proti katerim je imel guverner pomisleke, prvemu senatnemu departementu, uvidelo se je vendar, da bi bilo velike koristi, ako bi se za to ustanovilo oblastvo, katero bi natanko poznalo krajevne razmere, vsled česar se je ustanovila za vkrepanje v prvi instanciji v vsakem provincijalnem glavnem mestu komisija za mestne zadeve. Ta komisija sestojala je: iz guvernerja, njegovega namestnika, poslovodje finančne komore, prokuratorja okrajnega sodišča, predsednika „ouprave“ provincije, predsednika ali jednega člana mirovnih sodišč in mêra provincijalnega glavnega mesta; vsi njeni člani imeli so torej svoj sedež v tem mestu in bili so večinoma neodvisni od guvernerja. Pri komisiji bilo se je v vsakem oziru pritoževati proti mestni upravi, njej odkazati so se morali vsi sklepi, proti katerim je imel guverner pomisleke — naprava, katera je bila za avtonomijo mest jako velike koristi.

Akoravno je bil zakon z leta 1870. brez dvoma jako dobrodejnega pomena za mesta, posebno za velika in večja mesta, imel je vendar, to se ne da tajiti, velike napake, opozarjamo le na nepravilike zistema treh razredov, na to, da so bili vsled tega zistema izključeni v srednjih mestih izobraženi ali recimo učeni stanovi, na okolnost, da je bil mêr predsednik municipalnega sveta in „ouprave“.

Da bi se odpravile nepravilike, katere so se pokazale sčasoma od zakona z leta 1870. sem, da bi jednako z novo navedenimi

izpremembami v provincijalni in distriktni ustavi zopet tesneje spojila se mestna ustava in uprava s centralno upravo, ukazala se je revizija ravno omenjenega zakona z dne 16. junija 1870. l. Rezultat te revizije bil je zakon o mestni ustavi z dne 11. junija 1892. l.

Predno se hočemo baviti z vsebino tega zakona v njegovih posameznih oddelkih, oziraje se na tesni, nam odmerjeni prostor, moremo se baviti le s poglavitnimi določbami zakona, navesti hočemo najprvo uvodni ukaz carja Aleksandra z dne 11. junija 1892. l. v prestavi.

„Ukaz Nj. Veličanstva cara vodečemu senatu.“

„Zakon, kateri je izdal dne 16. junija 1870. l. pokojni“
 „naš gospod oče o mestni ustavi ni imel premalih uspehov.“
 „Mesta so se lepo razvijala in pogoji velikomestnega živ-“
 „ljenja zboljšali so se v marsikakem oziru. Poleg teh ugodnih“
 „uspehov pokazale so se pa v organizaciji in upravi mest“
 „marsikatero napake, katere je treba popraviti. Radi tega“
 „in da bi se mestna uprava uravnala primerno novim“
 „principom, kateri so merodajni za krajevne reprezentativne“
 „naprave provincij in distriktov (zemskia outchrejenja)“
 „ukazali smo svojemu ministru za notranje reči revizijo“
 „zakona z leta 1870. O ustavnem zakonu, kateri se je iz-“
 „delal vsled tega ukaza, je ravnokar naš državni svet“
 „izrekel svoje mnenje in smo ga Mi odobrili. Odkazujemo“
 „ta zakon vodečemu senatu ter ob enem ukazujemo:“
 „1. zakon uvesti je polagoma v vseh mestih države, razun“
 „v mestih provincije kraljevine Poljske, v Turkestanski pro-“
 „vinciji, Transkaspiskem okrožji in v Kavkaški provinciji,“
 „v katerih se ni uveljavil zakon z dne 16. junija 1870. l.“
 „2. Minister za notranje reči določiti ima, kedaj se uvedi“
 „ta zakon v mestni ustavi v vsakem mestu, kakor tudi“
 „vojni minister za mesta, katera so v njegovi upravi.“

„Vodeči senat storiti ima vse potrebno, da se pred-“
 „stoječi ukaz izvrši.“

„Podpisano v izvorniku po Nj. carskem Veličanstvu v“
 „Bernstorpu na Danskem dne 11. junija 1892.“

Aleksander m. p.

Poglavje I. ima splošna določila o področji mestne uprave in izrečno določuje, da se prebivalcem poleg zakonito določenih davkov ne smejo nalagati nobene davščine. Ako se to vkljub temu zgodi ali ako katero državno, provincijalno ali distriktno oblastvo ukrene nezakonite naredbe proti mestu, pritožiti se mora mestna uprava pri guvernerju oziroma mestnemu prefektu, in ako tu ne zadobi pravice, ali če je naredbo ukrenil guverner sam ali katero višje oblastvo, pritožiti se more mestna uprava v določenem roku pri vodečem senatu. Guverner nadzoruje, da se uprava vrši redno in zakonito. V onih provincijah, v katerih se je upeljal zakon z dne 12. junija 1890. l. o reprezentativnih ustanovah v provincijah in distriktih, stopi na mesto posebne „komisije za mestne zadeve“ ona „za provincijalne in mestne zadeve“ tako, da pri vkrepanji o zakonitosti odredb in sklepov mestne uprave na mesto od provincijalnega reprezentativnega zbora voljeni član stopi član, voljen od municipalnega sveta provincijalnega glavnega mesta iz svoje srede. Petrograd, Odesa, Braševo, Nikolajevo, Kerč in Sevastopol imajo za mestne zadeve posebno sestavljene komisije. Dalje izdaje se za komisije v Don-skih provincijah, v Sibiriji in Zakavkaziji posebne določbe, zadevajoče njih ustavo in se §-i 8. — 12. navedenega zakona z dne 12. junija 1890. l. razširijo na obojne komisije (namreč na komisije samo za mestne zadeve in one za provincijalne in mestne zadeve, kakor smo preje razložili). Člane municipalnega sveta kateri sodelujejo v komisijah za mestne zadeve, potrditi mora minister za notranje reči. V vseh slučajih, v katerih so mesta v upravi podrejena vojnemu ministru, stopi ta na mesto ministra za notranje reči. § 20. konečno daje mestom pravico, da imajo pečat s svojim grbom.

Poglavje II., katero vsebuje jedro vsega zakona, govori v §-u 21. do vštverno §-a 107. o organizaciji, pristojnosti, oblastvih, upravnih organov in načinu službovanja mestne uprave. Upravni organi so: „municipalni svet“ (gorodskaja douma) in „mestno vodstvo“ (gorodskaja ouprava) s svojimi izvršujočimi organi. Da se volijo člani municipalnega sveta (gorodskie glassnie), sklicujejo se volilni razredi vsako četrto leto na termin, kateri določuje „ouprava“ in katerega odobri guverner. Volitve se vdeležujejo: 1. ruski državljani, dobrotvoriteljni, uče-

njaški in učni zavodi in državne uprave, ako posedujejo ti zavodi, uprave in osebe v mestnih mejah najmanj tekom jednega leta zemljišča iz naslova posesti ali užitka, zemljišča, katera so mestu na korist obdačena: v obeh glavnih mestih najmanj s 3000 rublji, v provincijalnih glavnih mestih z več kakor 100.000 prebivalci in v Odesi najmanj s 1500 rublji, v družih provincijalnih, okrajnih in prefekturnih glavnih mestih, kakor tudi v važnih distriktnih glavnih mestih z najmanj 1000 rublji, v vseh drugih mestih z najmanj 300 rublji in 2. oni ruski državljani in zakonita društva in družbe, katere imajo v mestnem okrožji že najmanj tekom jednega leta. trgovska t. j. trgovinska ali industrijalna podjetja, katera spadajo v glavnih mestih prvi zadrugi, v družih mestih prvi ali pa drugi. Ako poseduje več oseb zemljišče nerazdelno, vdeležiti se sme samo en posestnik v sporazumu z drugimi soposestniki volitve municipalnega sveta. Osebe, katere bi imele po teh določbah volilno pravico, pa še niso 25 let stare, ne smejo izvrševati volilne pravice osebno, kakor tudi ne ženske, ampak store to po pooblaščenih, kateri se morajo izkazati s pooblastilom. Varuhi in oskrbniki izvršujejo volilno pravico za svoje varovance. Ženske izročevati smejo svojo volilno pravico očetu, možu, sinu, zetu, nečaku, bratu ali stričniku. Posestnik dati se sme pri volitvi zastopati samo po svojem sinu. Zavodi, družbe in državne uprave pošiljajo k volitvam svoje zastopnike, katere imenuje pri slednjih dotični upravni predstojnik, pri prvih pa upravni sveti. Zastopniki imeti morajo pooblastilo in čeravno za svojo osebo nimajo lastnosti gledé premoženja, kakor jo zahteva zakon, imeti morajo vsaj vse druge lastnosti, katere se zahtevajo za dosego volilne pravice. Noben član volilnega razreda ne sme poleg svojega glasu zastopati več kakor jeden glas. Izključeni od volilne pravice so na vsak način: 1. predsednik in člani krajne komisije za mestne zadeve, razun plemeniškega maršala, predsednika „ouprave“, mestnega mêra, članov provincijalnega zbora in municipalnega sveta; 2. duhovniki kristijanskih ver in crkveni sluge; 3. oni, ki so v javni mestni službi in 4. oni, ki so v službi krajne policije. Ni treba posebej omenjati, da izključuje zakon, kakor povsod, od volilne pravice vse one, kateri nimajo vseh državljskih pravic, ki so pod policijskim nadzorstvom, ki se na-

hajajo v konkurzu, kateri nimajo pristopa do javnih služeb itd. Vsi, kateri imajo volilno pravico, stvarjajo volilno skupino, katera se, ako je preveč volilcev, deli na okrajne skupine po mestnih okrajih in katere volijo primerno svojemu številu municipalne svetnike. Meje volilnih okrajev določuje municipalni svet in potrjuje je, ko je določene meje pretresovala komisija za mestne zadeve, za glavna mesta minister za notranje reči, za vsa druga mesta pa guverner. Imenike volilnih mož, ako je več okrajev, po okrajih sestavlja „ouprava“ in se razgrinjajo s privoljenjem guvernerjem tri mesece pred volitvijo. Vgovore proti pravilnosti imenikov vlagati je v prekluzivnem roku 14 dni pri „oupravi“, proti njeni odločbi pa pritožbe v 8 dneh pri guvernerju. Ta odkazuje reklamacije, s svojim mnenjem opremljene, komisiji za mestne zadeve, katera je končno rešuje. Predseduje pri volitvi mâr oziroma zastopajo ga člani municipalnega sveta, katere potrjuje v to svrho guverner. Izmed došlih volilcev vzamejo se za pripomoč pri sprejemanji in štetji glasov prisedniki. Volitev vršiti se more le, ako je došlo več volilcev, kakor je treba voliti municipalnih svetnikov in njihovih zastopnikov. Voli se namreč vsakokrat najmanj petina svetnikov, katere se ima voliti, še posebej kot zastopnike ali namestnike n. pr. ako je treba voliti 100 municipalnih svetnikov, voli se še 20 namestnikov. Volitev sama je tajna ter se vrši po kroglah o predlaganih kandidatih, kateri se ali sami oglase ali pa katere predlaga vsaj 5 volilcev. Pri volitvi odločuje večina, pri enakem številu glasov pa žreb. Ako je dobilo več oseb večino, kakor je voliti municipalnih svetnikov, zmatra se voljene one, kateri so dobili največ glasov; ostale zmatra se voljene kot namestnike in se za namestnike voli znova samo še toliko, kolikor manjka do petine. Glasovi, katere je dobil jedni ali drugi kandidat, vpišejo se v zaznamek, kateri podpišejo predsednik in volilci. Zaznamek pridati se mora tekom 24 ur po končani volitvi „oupravi“, katera sestavi, ako se je volilo po okrajih, na podlagi izročeni jej zaznamkov glavni zaznamek voljenih municipalnih svetnikov in njih namestnikov in ga izroči tekom 48 ur guvernerju. Vgovore proti pravilnosti volitve vložiti je v enem tednu pri guvernerju, kateri izroči zaznamek in reklamacije komisiji za mestne zadeve, koja, če treba, odredi nove volitve, ali pa, če se nanašajo rekla-

macije samo proti nekaterim izvoljencem, izreče, da so izvoljeni oni, kateri so za njimi dobili največ glasov. Ako je zaostalo število izvoljenih municipalnih svetnikov za eno tretjino za številom svetnikov, katere je treba voliti, imenuje minister za notranje reči, kolikor jih manjka, izmed onih svetnikov, kateri so bili zadnja štiri leta v svetu in sicer se izberejo najprvo oni, kateri so o svojem času dobili največ glasov. Zaznamek izvoljencev razglasi se v oficijelnem mestnem oglasniku.

Iz teh določeb, katere smo, ker je volitev jako važna, navedli nekoliko obširneje, razvidi se, kako važne in mnogobrojne so spremembe, katere je uvedel novi zakon. Zdaj pripuščajo se k volitvi samo posestniki zemljišč, ki imajo gotovo vrednost, in trgovci, ki pripadajo k prvi, oziroma k prvi ali drugi zadrugi. Vsi drugi posestniki manjših zemljišč in trgovci ostalih zadrug so popolnoma izključeni, pripuščeni pa k mestni upravi tudi niso najemniki in zakupniki, kateri pa kakor zdravniki, učenjaki itd. imajo morda jako visoko stopinjo izobrazbe. Čeravno se mora to slednje obžalovati, odobravati se mora vendar prvo določbo. Odpadla je delitev volilcev v tri razrede po davčnih tretjinah; vsi volilci stvarjajo, kakor smo omenili jedno volilno skupino, katera se sme samo vsled želje po municipalnem svetu razdeliti na volilne mestne okraje, katera želja se pa pač redko kedaj izreče, ker smejo volilci jednega volilnega okraja voliti samo one, kateri spadajo k njihovemu volilnemu okraju, oziroma k njihovi volilni skupini. To je pa omejitev volitve, kateri se nihče rad ne podvrže. Tako je n. pr. municipalni svet v Petrogradu, ko je uvidel to omejitev volitve, opustil delitev volilcev po mestnih okrajih, akoravno je sila težka volitev v tako veliki volilni skupini. Opozoriti moramo tudi še na okolnost, da po novem zakonu eventualno minister za notranje reči, kakor smo že omenili, svetnike, kateri so izstopili, z nova imenuje svetniki, ako se ni po volitvi doseglo več kakor jedna tretjina svetnikov, katere je treba voliti.

Bavimo se pa sedaj z municipalnim svetom (gorodskaia douma).

V municipalnem svetu predseduje mêt, člani voljeni so za štiri leta. Njih število je, kakor bodemo takoj razvideli, mnogo manjše, kakor preje. To pomanjšanje, vsled katerega hitra rešitev

opravil gotovo ne trpi, ako pomanjšanje ne prekorači pravih mej, odgovarja manjšemu številu volilnih opravičencev. Zakon določuje z ozirom na to sledeče: V mestih, v katerih ni več kakor 100 volilcev, sestojata municipalni svet iz 20 članov. Kjer je več kakor 100 volilcev, volijo se za vsakih 50 volilcev 3 svetniški člani in sicer tako, da število članov municipalnega sveta ne presega: v glavnih mestih 160; v provincijalnih glavnih mestih z več kakor 100.000 prebivalci in v Odesi 80; v drugih okrajnih in prefekturkih glavnih mestih, kakor tudi v distriktnih glavnih mestih 60, v vseh drugih mestih 40. V distriktnih mestih sede v municipalnem svetu z glasovalno pravico tudi še: predsednik izvršujoče distriktna komisije in odposlanec crkvene uprave, ako sodi škofijsko oblastvo, da je treba imenovati odposlanca. Predno nastopijo člani svoje mesto, upravljati morajo to službo brezplačno, se zaprisežejo, ali če njih vera ne dopušča prisege, zaobljubijo se pismeno. Ako član izgubi pravico, da bi prisostoval sejam, kar se zgodi, ako pride v sodno preiskavo, ali če pride v konkurz itd. ali če svojo službo odloži, stopi na njegovo mesto, dokler je izključen, oziroma še za nadaljno službeno dobo, oni namestnik, kateri je o svojem času dobil največ glasov. Noben član ne sme brez tehtnega razloga izostati od seje in mora naznaniti pismeno mêru svoj izostanek ter navesti razloge, kateri so v zakonu določno naštetih. Mêr objavi pisanje zboru. Ako izostane član, ne da bi se bil opravičil, ali če municipalni svet ne pripozna navedenih razlogov, more se izostali član z dvetretjinsko večino kaznovati z globo (katera ne sme biti višja, kakor 75 rubljev) v prvem slučaji, in ako član zopet izostane, sme ga svet začasno izključiti.

(Konec prihodnjič.)

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Izvršba na potresno podporo v pokritje zaslužka na popravah je dopustna.

Vsled prošnje Valentina A. dovolilo je deželno sodišče v Lj. z odlokom z dne 23. novembra 1895, št. 10281 v delovito po-

kritje tirjatve v znesku 1519 gl. 47 kr. na zaslužku za zidarske poprave, potrebne vsled potresa pri hiši Alojzije B., sodno prepoved na slednji dovoljeno in pri njeni hiši zastavno-pravno zavarovano, vendar še neizplačano državno posojilo v znesku 1000 gl.

Proti temu odloku se stranki sami sicer nista pritožili, pač pa je finančna prokuratura v Lj. vložila neposredno pri višjem deželnem sodišči v Gr. ničnostno pritožbo, vsled katere je isto z naredbo z dne 31. decembra 1895, št. 12180, uvažujé, da prepoved zadeva v zmyslu zakona z dne 6. julija 1895, št. 94. drž. zak., povodom potresa leta 1895., iz državnih sredstev dovoljeno posojilo, na katero pa v zmyslu cesarske naredbe z dne 22. decembra 1865, št. 142. drž. zak., prepoved ni dopustna, — in uvažujé, da se je ta cesarska naredba izrecno v ta namen izdala, da se državna podpora, dovoljena pomoči potrebnim v olajšavo bede, svojemu namenu ne odtegne, radi česar se le-ta iz javno-pravnih razlogov izdani predpis ne sme izpremeniti niti vsled sporazuma obeh strank, torej tudi ne s tem, da ni nobena stranka vložila rekurza proti zakonu protivnemu odloku, in da je finančna prokuratura, zastopaje c. kr. érar, vpravičena naznaniti proti zakonitim predpisom izdane sodne naredbe, da se primerno popravijo, — gorenji odlok razveljavilo ter prvemu sodišču naložilo, da navedeno prošnjo prosilcu vrne.

Vsled revizijskega rekurza Valentina A. pa je najvišje sodišče z odločbo z dne 26. februvarija 1896, št. 2342, uvažujé, da bi se bilo imelo sicer s strani finančne prokurateure za Kranjsko, zastopaje c. kr. érar, dovolitev prepovedi izpodbijati potom rekurza, kateri je bilo vložiti pri prvi instanci, kakor to določa tudi naredba c. kr. finančnega ministerstva z dne 29. septembra 1892, št. 28132 ex 1891 (ukaznik pravosodnega ministerstva št. XX. ex 1892) in ukaz pravosodnega ministerstva z dne 5. maja 1893, št. 890 (ibid. št. X. ex 1893), da pa je trebalo, ker je višje deželno sodišče vsled neposredno pri istem vložene pritožbe že v stvari sami razsodilo, meritorično rešiti vprašanje o dopustnosti dovoljenja prepovedi; uvažujé, da se je imelo to zgoditi na onih podlagah, katere so dane po vsebini vloge, kojo je bilo rešiti, in pritožbe vložene v svrhu varovanja javnih zajmov, v prošnji sami pa prosilec priloži pismeno potrdilo, ki v tem oziru po ničnosti pritožbi finančne prokurateure ni ovrženo, da tirjatev, za kojo se prosi prepovedi, obsega edino le zidarski zaslužek povodom poprave po po-

tresu poškodovane, izvršenki lastne hiše; uva žuje, da se je prosilo za varnostno prepoved na državno posojilo, ki se je v zmislu državnega zakona z dne 6. julija 1895, št. 94. drž. zak., dolžnici dovolilo v svrhu poprave njene, po potresu spomladi leta 1895. poškodovane hiše, s tem pa še nikakor ni nameravalo, kakor ima to v mislih cesarska naredba z dne 22. decembra 1865, št. 142. drž. zak., državni predujem za zidanje njegovemu, po navedenem državnem zakonu določenemu namenu odtegniti; uva žuje, da torej odpade razlog, ki določa izjemo gledé omejitve izvršbe v zmislu navedene cesarske naredbe, in da se mora reči, da je i s pravnega stališča i stvarno nedopustno, da se prosilca prepovedi, ki je imel ravno namenu kredita primerne stroške, nakaže na osebno poroštvo dolžnice in se s tem ravno isto doseže, čemur se je treba v zmislu večkrat navedene cesarske naredbe ogibati; in uva žuje, da se po rečenem ne more v izpodbijani višjesodni naredbi izrečeno razveljavljenejše prvosodnega odloka, s katerim se je prepoved dovolila, priznati kot zakonito vtemeljeno, in se s prošnjo za prepoved tudi samostojno presojanje urada, ki ima državni predujem ugotoviti in izplačati, nikakor ne ovira: višjesodno naredbo razveljavilo in prvosodni odlok zopet potrdilo.

R.

b) Sekvestracija konja po zmislu §-a 1425. obč. drž. zak.

Jos. L. trdi, češ, da je sklenil z I. C. menjalno pogodbo tega zmisla, da je zamenjal svojega konja za nasprotnikovega proti doplačilu 150 gld., da se pa sedaj I. C. brani, prevzeti od njega, tožnika, zamenjanega konja. Zato prosi Jos. L. naj se le-ta konj sodno sekvestira, naj se imenuje sekvester in naj se izroči temu sekvestru konj v rejo.

Prvo sodišče je zavrglo to zahtevo posebno iz razloga, da se nahaja prositelj sam v posesti konja, za katerega gre, da pa velja določba §-a 292. o. s. r. le takrat, če ni nobena stranka v posesti stvari, kojo je sekvestrirati; § 293. o. s. r. pa zahteva pogoj, da se nahaja toženec v posesti take stvari, in da preti nevarnost, da bo toženec to stvar tekom pravde zlorabil, poškodoval ali vničil; takih pogoj pa v predležčem slučaju ni najti.

Višje sodišče ugodilo je pa pritožbi prositelja in je privolilo v zahtevano sekvestracijo iz nastopnih razlogov:

Rekurent vtožuje zoper toženca izpolnitev menjalne pogodbe te vsebine, da je slednji ž njim zamenjal svojega konja za konja tožnikovega proti doplačilu 150 gld., da pa ne mara sedaj toženec izpolniti pogodbe, posebno da ne mara sedaj prevzeti od tožnika zamenjanega konja. Rekurent zmatra se glasom tožbe in svoje prošnje dolžnega, da izpolni pogodbo, posebno da izroči konja tožencu; ponudil je tudi to izročitev tožencu, le ta je pa sprejeti ne mara. Za takih okolščin ni smeti odreči pritožniku pravice, da prosi za sodno deponiranje konja po zmislu §-a 1425. obč. drž. zak, načinom sodne sekvestracije in to tem manj, ker ni moči rekurenta prisiliti, da obdrži rečenega konja do izida pravde v svojem varstvu in dalje, ker je zmatrati sekvestracijo kot primerno sredstvo k sodnemu deponiranju konja.

Redni revizijski rekurz toženčev zavrglo je najvišje sodišče z naredbo z dne 27. avgusta 1895, št. 10275, potrdivši drugosodno naredbo iz razloga, da ne gre tu za sekvestracijo po zmislu §-ov 292. in 293. o. s. r. pač pa za sekvestracijo v zmislu §-a 1425. obč. drž. zak. K uvedanju take sekvestracije ni treba dokaza o pravnem razmerji, ki čini podlago za to pravno sredstvo, zadostuje marveč že sama trditev prositelja, ker je pridržana razsoja o vprašanji, je li deponiranje ali sekvestracija opravičena ali ne, poznejši pravdi.

— oe —

c) Sporna vprašanja, nastala pri prisežnem naroku je smeti rešiti takoj s sodnijskim sklepom.

V pravdi V. P. proti V. J. zaradi pripoznanja najemne pogodbe ugodilo se je tožbi za slučaj, da položi tožnik v rzsodbi stilizovano glavno prisego.

Tožnik nastopil je to prisego pravočasno. K prisežnemu naroku pa, ki se je vsled tega nastopa določil, došla sta pač zastopnika obeh spornih strank, ne pa tudi tožnik; po preteku zakonite ure čakanja zaznamoval je zastopnik toženca stroške, nakar je zahteval zastopnik tožnikov za prenos naroka, trdeč, da je tožnik nagloma zbolel; zoper to zahtevo se je pa zastopnik toženca branil.

Tekom diktiranja zapisnika zglasi se pri sodišči tožnik trdeč, da se je zakasnil radi naglega zboljenja. Zahteval je, naj se mu

dovoli, da položi takoj prisego, čemur se je pa zastopnik toženca protivil, zahtevaje, naj se ne pripusti več tožnika k prisegi.

Sodnik, ki je vodil razpravo, proglašil je protokolarno sodni sklep, da se pripušča tožnik k položitvi prisege, ker se je bil k naroku oglasil še pred skončanjem zapisnika.

Zoper ta sklep zglesi zastopnik toženca takoj ničnostno pritožbo in zahteva, naj se s položitvijo prisega počaka do razsoje te ničnostne pritožbe.

Razpravo vodeči sodnik proglesi vnovič sodni sklep, da se slednji zahtevi toženca ne ugoti. Tožnik položil je na to prisego, dasiravno je oglasil toženčev zastopnik tudi proti temu sklepu ničnostno pritožbo.

Sodišče vtemeljilo je ta sklep s tem, da nima v predležčem slučaju niti določba §-a 250. o. s. r. niti dvorni dekret z dne 26. sept. 1842, št. 632. zb. j. z. mesta, ker se ni nobena stranka protivila zoper nastop prisege ali pa zoper določitev prisežnega naroka in ker gre torej zgolj za vprašanje, je-li tožnika, ki se je zglesil pri prisežnem naroku, dasi 10 minut pozneje, toda vendar le pred skončanjem in podpisanjem zapisnika, prekludirati in je-li ustaviti priseganje. O vprašanji tem trebalo je pa, ker ne zadeva merita spora, marveč zgolj sporno postopanje, koje vodi sodnik, z ozirom na določbo §-a 210. obč. sod. red. in na §-a 6. zakona z dne 16. maja 1874, št. 69. drž. z. po analogiji §-a 13. istega zakona takoj rešiti, to tem bolj, ker ni sodnik niti opravičen prekiniti ali ustaviti narok.

Zoper oba sklepa, koja sta se intimirala strankama, rešuje prisežni zapisnik pismeno, vložil je toženec ničnostno pritožbo, katero je pa višje sodišče zavrnilo.

Tudi najvišje sodišče zavrnilo je izvenredno in hkrati ničnostno pritožbo toženca z naredbo z dne 7. marca 1894, št. 2508, ker ni najti v razsoji nižjih instanc nikake ničnosti; ni pa najti v okolnosti, da se je pripustilo tožnika k priseganji, čeravno je došel k naroku šele 10 minut po pretoku zakonite ure čakanja, niti kake očitidne nepravilnosti, to tem manj, ker je došel tožnik k naroku še preje, predno se je toženec odstranil in predno se je razprava o zahtevi zastopnika tožnikovega za prenos naroka dokončala.

— oe —

d) K vprašanju o motenji posesti vsled prepovedi.

Fr. K. tožil je F. Š., naj pripozna, da je motil tožnika v mirni posesti pravice vožnje na slednjemu lastna zemljišča vl. št. 229 in 230 kat. obč. R. čez toženčevo zemljišče vl. št. 224 iste kat. obč., ker je toženec na slednjem zemljišču repo nasejal, hkrati pa proglasil, da ne dovoli več tožniku vožnje čez le-to z repo nasejano zemljišče.

Prvo sodišče je tožbi vgodilo iz razlogov, da je zmatrati razoranje ceste in nasejanje repe v zvezi s prepovedjo nadaljne vožnje kot motenje vozne pravice tožnikove, ker je najti oba pogoja za ustanovitev motenja posesti, namreč posest tožnika in motenje taiste od strani toženca.

Višje sodišče premenilo je prvo rzsodbo in je zavrnilo tožbeni zahtevek iz nastopnih razlogov:

Določba §-a 339. obč. drž. zak. zahteva, kakor je razvidno posebno iz drugega odstavka, ki opravičuje onega, ki je v posesti moten, da si izposluje prepoved posega, samolastno in neopravičeno poseganje v pravice tretjega, ali pa kratenje taistih, torej nek čin, kateri moti v istini posest. V zasejanji polja z repo ni pa moči najti motilnega čina, ker priznava tožnik v končnem govoru, da ga ne ovira zasejana repa pri vožnji. Bilo je polje tudi že dostikrat preje preorano, ne da bi bil tožnik proti temu kedaj vgovarjal. Ni torej tu najti okolnosti, ki bi omejevala vožnjo, ali ki bi vožnji stavila ovire, ni torej tožnik v svoji vozni pravici moten. Ni pa najti motilnega čina niti v sprva navedenem proglašenji dozdevne prepovedi, naj se presoja samo na sebi ali pa v zvezi z okolnostjo, da se je polje z repo zasejalo. Slednja okolnost ne ustanovlja namreč kakor že povedano, nikakega motilnega čina, ne more torej postati motilni čin niti v zvezi s prepovedjo. Prepoved pa sama ob sebi tudi ne ustanovlja motilnega čina. Prepoved to bilo bi zmatrati kot pravno relevanto le takrat, če se vrši pod nasledki §-a 351. obč. drž. zak.

Najvišje sodišče potrdilo je drugosodno rzsodbo z naradbo z dne 12. januv. 1894, št. 14474 uvažujé, da ni bila prepoved take vrste, da bi moral tožnik ubogati; ni mogel torej tožnik izgubiti vsled te prepovedi svojo posest po zmislu §-a 331. o. d. z.

e) Ako v zadolžnici ni naveden niti pravni naslov, niti omenjeno, da se je valuta izplačala, zadeva dokazno breme gledé onih dejanskih dogodkov, kateri ustanavljajo dolžno razmerje, tožnika, ne pa toženca, kateri je na zadolžnici podpisan kot porok in plačnik.

Na listini sledeče vsebine: »Zadolžnica o 4800 gld., kateri znesek je postal *A* danes *B*-ju dolžan. *A* zaveže se omenjeni znesek v treh mesecih loco *X* vrniti brez daljnih vgovorov« prevzel je *C* poroštvo za cel znesek kot porok in plačnik. Tožnik kot izkazani cesijonar *B*-jev zahteva sedaj od *C*-ja plačilo 4800 gld. Slednji je posebno vgovarjal, da ne vsebuje zadolžnica nobenega pravnega naslova, torej ni dokazna in je vgovarjal proti tožbenemu zahtevku posebno exceptio non numeratae pecuniae; cedent *B*, katerega je navedel kot pričo tožnik, je povedal med drugim, da je še le potem, ko se je izdala zadolžnica in poroštvena izjava na njej, izročil *D*-ju znesek 4000 gld., da je da *A*-ju; da sicer ni bil navzoč, ko se je posojilo izplačalo, da mu je pa *D* pozneje povedal, da je denar izročil *A*-ju in da je slednji to tudi potrdil, ker je njemu — *B*-ju, rekel, da je stvar v redu.

Prva instancija ugodila je tožbi gledé zneska 4000 gld. nepogojno, gledé ostanka 800 gld. pa le s pogojem, ako toženec v tožbi mu nevračno naložene glavne prisege, da ni res, da je *B* v zadolžnici navedeni znesek 4800 gld. *A*-ju v gotovini dal kot posojilo, ne bi prisegel. Razsodba opira se posebno na to, da je toženec sam v odgovoru priznal, da je prevzel poroštvo samo za posojilo, ker pa toženec ne trdi, da je z glavnim dolžnikom *A*-jem razven vprašljive zadolžnice upnika *B*-ja še kako drugo zadolžnico podpisal kot porok in plačnik, nadomestuje to priznanje manjkujoči pravni naslov. Kar se tiče vgovora, da sam, toženec, ni prejel valute, je to brez pomena, ker se ne odšteje poroku posojilna valuta. Ker ni toženec navedel nobenih dokazov za svoje trditve, moralo se je na podlagi omenjenih priznanj, katera se ujemajo do zneska 4000 gld. z izpovedbo priče *B*-ja, ugoditi nepogojno tožbenemu zahtevku z delnim zneskom 4000 gld. in se je morala gledé okolnosti, da se je odštel tudi ostanek 800 gld. torej ves posojilni znesek, pripustiti nevračna glavna prisega, katera se je naložila v tožbi.

Druga instancija ugodila je tožbi samo gledé zneska 4000 gld. in jo je zavrnila gledé ostalih 800 gld. nepogojno, to pa posebno samo z ozirom na to, da je toženec, kar se tiče exceptio non numeratae pecuniae, samo vgovarjal, da ni prejel valute, ko je vender le-ta dati samo dolžniku ne pa poroku, in z ozirom na to, da je priča *B* določno izpovedal, da je odštél samo 4000 gld., ker ni imel več denarja, oziroma ker se je bal, več dati, in ker očigled tako določné izpovedbe tožnikove priče dokaz po nevračni glavni prisegi o nasprotstvu ni dopusten.

Najvišje sodišče odbilo je tožbeni zahtevek z razsodbo z dne 17. decembra 1895, št. 14949 popolnoma.

Razlogi:

Ker v vprašljivi zadolžnici ni naveden pravni naslov, iz katerega je postal *A* dolžan *B*-ju 4800 gld., niti ni omenjeno, da je *B* izplačal *A*-ju ta znesek, moral bi tožnik, ker je toženec vgovarjal, da bi se bil izplačal posojilni znesek 4800 gld. izdajatelju zadolžnice, doprinesiti o tej okolnosti dokaz po občnem sodnem redu, posebno ker se mora zmatrati samo v slučaji, da je ta okolnost resnična, po tožencu za ta znesek kot porok in plačnik prevzeta zaveza kot pravoveljavno. Tožnik pa ni doprinesel dokaza preje omenjenih odločilnih okolnostij, kajti po njem navedena priča *B* ni potrdila izplačila posojila *A*-ju, ampak samo izpovedala, da je še le po izdaji zadolžnice in njej dodane poroštvene izjave toženčeve izročil *D*-ju znesek 4000 gld., da ga da *A*-ju. Ali je *D* prejeti znesek 4000 gld. ali del tega zneska res izročil *A*-ju, priča *B* iz lastne opazbe ni mogla potrditi. Njegova daljna izpovedba, da je *D* mu rekel, da je izročil 4000 gld. *A*-ju, more pa ravno tako malo nadomestiti, kakor izpovedba priče *B*, da mu je potrdil *A*, da je stvar v redu, dokaz po občnem sodnem redu o izplačilu posojila. Na nevračno glavno prisego, katera se je nalagala tožencu in subsidio, pa ni bilo spoznati, ker rezultat zaslišavanja prič ni potrdil tožnikove trditve, da je bil toženec navzoč, ko se je posojilo izplačalo, in tudi z ozirom na to, da tožnik sam navaja, da je bivališče *A*-ja neznanu in je torej tožencu vzeta možnost, da bi si pridobil prepričanje o resnici ali neresnici dokaznega stavka. V teh okolščinah tožbeni fundament po pravdnem izidu ni dokazan in se tudi ne da dokazati. Ako pa nižji instanci vkljub temu niso tožbe-

nega zahtevka povsem zavrnil, tiči v tem očitvidna krivica, katera opravičuje v zmislu dvornega dekreta z dne 15. februarija 1833, št. 2593. z. j. z., da se nižjisodni razsodbi izpremenita in tožbeni zahtevek povsem odbije.

Kazensko pravo.

a) Istinita poročila o javnih razpravah državnega zbora spadajo pod določila §-a 28. odst. 4. tisk. zak. tudi tedaj ako se v zastopstvu govor, kateri priobčuje poročilo, ni govoril v nemščini. Radi istinitih poročil govorov, kateri se niso govorili v nemščini, izključeno je kazensko postopanje v subjektivnem oziru, pa tudi objektivno postopanje proti tiskovini, katera ima tako poročilo, je izključeno po §-u 493. k. pr. r.

Justično ministerstvo je c. kr. najvišje sodišče v zmislu §-a 16. lit. f) ces. patenta z dne 7. avgusta 1850, št. 325. drž. zak. naprosilo, naj le ta izreče svoje mnenje o prašanji, če spadajo istinita poročila o razpravah državnega zbora tudi tedaj pod določilo §-a 28. odst. 4. tisk. zak., ako se govor, kateri priobčuje poročilo, v zastopstvu ni govoril v nemščini.

C. kr. najvišje sodišče sklenilo je na čelu s toječe mnenje v najpopolnejšem senatu z naredbo z dne 3. marca 1896, ad št. 2354 v sporazumu z generalnim prokuratorjem.

Razlogi:

Za mnenje o prašanji, če spadajo istinita poročila o razpravah državnega zbora tudi tedaj pod določilo §-a 28. odst. 4. tisk. zak., ako se govor, kateri priobčuje poročilo, v zastopstvu ni govoril v nemščini, merodajna je najprvo plenarna odločba kasacijskega sodišča z dne 20. julija 1882, št. 6827, št. 452. Nowakove zbirke, posebno ker vprašanje ne razločuje, ako istinito poročilo obsega celo javno sejo državnega zbora z govorom člana dotičnega zastopstva, kateri se v tej seji ni govoril v nemščini, ali če se reproducira samo posamezni govor, kateri se v tej seji ni govoril v nemščini. S to odločbo, katera se je izdala vsled ničnosti pritožbe generalne prokuratorje v varstvo zakona, izreklo se je kasacijsko sodišče proti nazoru, kateri se je dotlej v praksi večkrat uveljavljal

in kateri je našel mesto tudi v judikaturi, opirajočemu se na strogo verbalno interpretacijo odst. 4. § a 28. tisk. zak., »da se radi istinitih poročil javnih razprav v državnem zboru in v deželnih zborih ne sme nihče pozvati na odgovor«, da se namreč dotično zakonito določilo, ker je izjema, sme uporabljati samo na istinita poročila o javni seji državnega ali deželnega zbora, ne pa na poročilo posameznega govora, kateri se je govoril v dotični seji in kateri se je vzel iz stika poročila, in da to določilo izključuje samo subjektivno kazensko preganjanje radi tacega poročila, ne pa uporabe objektivnega postopanja, kakor ga določa § 493. k. pr. r. V tej odločbi izreklo je c. kr. najvišje kot kasacijsko sodišče svoje mnenje v tem zmislu, da je prva omejitev uporabe §-a 28. odst. 4. tisk. zak. na istinita poročila cele javne seje, kakor tudi druga omejitev na samo subjektivno kazensko preganjanje v očitnem protislovju z besedilom in zmisлом pa tudi s smotrom zakona, da spada torej tudi poročilo posameznega govora, ki se je govoril v javni seji državnega ali deželnega zbora pod izjemno določilo §-a 28. odst. 4. tisk. zak. in da je torej gledé na tem mestu zakona navedenega istinitega poročila tudi objektivno kazensko preganjanje po §-u 483. k. pr. r. izključeno.

Z ozirom na to plenarno odločbo rešiti more kasacijsko sodišče tudi sedanje prašanje samo v potrdilnem zmislu. Niti temeljni zakon o državnem zastopstvu z dne 26. februarja 1861, št. 20. drž. zak., kateri je veljal za časa izdaje tiskovnega zakona z dne 17. decembra 1862, kakor tudi ne k temu spadajoči zakon z dne 31. julija 1862, št. 78. drž. zak. o opravnem redu državnega zbora, niti temeljni zakon z dne 21. decembra 1867, št. 141. drž. zak., niti zakon z dne 12. maja 1873, št. 94. drž. zak. o opravnem redu državnega zbora nimajo zakonitega določila o tem, da se mora v javnih sejah državnega zbora razpravljati samo v nemščini in da ne sme noben član dotičnega zastopstva, ako govori v javni seji, posluževati se v svojem govoru družega, kakor nemškega jezika. Celo opravnili red za poslansko zbornico državnega zbora z dne 2. marca 1875 in oni za gospodsko zbornico z dne 25. januarja 1875 nimata nobene jednake določbe in v istini govore nekateri poslanci pri javnih razpravah poslanske zbornice govore ne v nemščini, ampak v svojem deželnem ali materinem jeziku, ne da bi se temu vgovarjalo ali smelo vgovarjati. Res zapisujejo se v §-u 50.

in §-u 22. omenjenega opravnega reda predpisani zapisniki o sejah v nemškem jeziku. Le-ti zapisniki pa tudi nimajo posameznih govorov. Da se le-ti reproducirajo, za to namenjena so stenografična poročila (zapisniki), katera določujeta §-a 50. in 22. omenjenih opravnih. Le-ta se res, ker se stenogrami nahajajo le v nemščini, tiskajo in objavljajo samo v nemškem jeziku in torej ne vsebujejo govorov, kateri se govore v drugem jeziku kakor v nemškem. Le-ta okolnost morda res otežuje organom, kateri izvršujejo tiskovni zakon, tedaj, kader gre za posnetek govorov, kateri so se govorili v drugem, kakor v nemškem jeziku, njih službovanje, mogoče da celo onemogočuje v rokih, kateri veljajo za konfiskacijo in za objektivno postopanje, ker se ne more primerjati govora, ponatisnena v listu z objavami stenografičnega zapisnika. Le-ta težkoča, katera nastane tudi lahko za (istinita) poročila v nemškem jeziku gledé govorov v nemškem jeziku, ker kazenskim organom ni vselej takoj že na razpolago stenografični zapisnik, da bi se moglo vršiti primerjanje, ne more biti povod, da bi se na poročila govorov, kateri se niso govorili v nemškem jeziku, ako so ta poročila istinita, ne uporabljalo določilo §-a 28. odst. 4. tisk. zak.

Kajti v tem zakonitem določilu nahajajoča se dobrota ne nanaša se na istinita poročila iz zapisnikov ali stenografičnih poročil o javnih razpravah državnega zbora, ampak na te razprave in posamezne govore, kateri so del razprave, same, in ne more biti odvisno, da se zmatra tak govor delom javne razprave in da se uporablja nanj določilo §-a 28. odst. 4. tisk. zak., od tega, če se je sprejel v stenografični zapisnik, ampak samo od tega, če se je res govoril. Stenografični zapisnik zmatrati se more torej le kot sredstvo, da se primerja in konstatuje, je li poročilo istinito ali ne.

Pa tudi očitvidni smoter določila §-a 28. odst. 4. tisk. zak., katero je samo korolar imuniteti, katero dovoljuje § 16. odst. 2. tem. zak. z dne 21. decembra 1867, št. 141. drž. zak. članom državnega zbora za svoje izjave, storjene v izvrševanju svojega poklica, velja vsekako tudi za govore, kateri so se govorili v javnih razpravah v drugem, kakor v nemškem jeziku. Le-ta smoter obstoji, da se govori z besedami kasacijskega sodišča v razlogih k plenarni odločbi z dne 20. julija 1882, v tem: »da se na jedni strani varuje imuniteta članov državnega zbora, katero omejujejo samo zakonita določila opravnega reda, ne pa kazenski zakon, na drugi strani pa,

da se da izraz načelom konstitucionalnega državnega prava in ljudskega zastopstva, ker se mora namreč zmatrati razmerje med poslanci in njihovimi volilci v tem zmislu, da imajo volilci pravico, čuti istinito vse, kar so govorili poslanci v zastopstvih, kateri smoter se da doseči popolnoma le tedaj, ako so poročila o javnih razpravah oproščena vsake druge kontrole razun gledé njihove istinitosti.

b) K razlagi §-ov 197. in 199., lit. a) k. z.

Pri nekem tepežu v G. bila sta dne 22. julija 1894. l. mej drugimi poškodovana tudi Jurij S. in France R., in sicer prvi težko, drugi pa lahko. Na podlagi poizvedeb dvignilo je državno pravdnništvo proti Francetu R. obtožbo radi hudodelstva težke telesne poškodbe, storjenega s poškodovanjem Jurija S., zajedno pa predlagalo, da se spisi svojedobno odstopijo c. kr. okrajnemu sodišču v pristojno postopanje proti Juriju S. radi prestopka zoper telesno varnost po §-u 411. k. z., ker je prizadejal Francetu R. lahko okvaro. I tekom poizvedeb i pri glavni razpravi proti Francetu R. bil je Jurij S. zaslišan kot priča in obakrat izpovedal enako, da mu je težko okvaro prizadel France R. »iz gole hudobije, ker mu jaz takrat sploh nisem nič prizadejal« in pristavil: »Ni res, da sem jaz Franceta R. pred njegovo hišo napadel in ga vrgel na tla«, pri glavni razpravi pa še izjavil, da on obtožencu ni ničesar žalega storil.

Na podlagi dokazilnega materiala bil je France R. obsojen pri deželnem sodišči v Lj. dne 11. oktobra 1894. l. radi hudodelstva težke telesne poškodbe, Jurij S. pa pri okrajnem sodišči v K. dne 23. novembra 1894. l. radi prestopka po §-u 411. k. z. na deset dnij zapora, in se slednji proti navedeni sodbi niti vzklical ni.

Vsled ovadbe Franceta R. vršila so se potem proti Juriju S. poizvedbe radi hudodelstva goljufije po §-ih 197. in 199., lit. a) k. z. in na podlagi istih je državno pravdnništvo, ker je bilo dokazano, da je Jurij S. pri navedeni priliki udaril Franceta R. z neko rečjo po glavi in ga na tla podrl, obtožilo Jurija S. radi krivega pričevanja pred sodiščem, storjenega s tem, da je a) tekom poizvedeb in b) pri glavni razpravi po krivem pričeval. Jurij S. bil je nato z rzsodbo deželnega sodišča v Lj. z dne 21. februarija 1895, št. 2165 v zmislu obtožbe krivim spoznan in obsojen.

V ničnostni pritožbi proti tej sodbi naglašal je obtoženec, da je dognano, da je vložil France R. proti njemu ovadbo radi telesne poškodbe, še predno je bil on (obtoženec) vsled druge ovadbe radi njemu prizadete težke telesne poškodbe zaslišan, da se ga je moralo torej pri zaslišanji zmatrati za obdolženca, ne pa za pričo, in da mu radi tega okolnost, da ga je sodnik vendar zaslišal za pričo, nikakor ne more škoditi.

Vsled te pritožbe je najvišje kot kasacijsko sodišče v nejavni seji z razsodbo z dne 23. aprila 1895, šte. 4323 prvosodno razsodbo razveljavilo ter kazensko stvar v zopetno razpravo in razsodbo prvemu sodišču vrnilo iz nastopnih razlogov:

Prvo sodišče se je v razlogih izpodbijane sodbe zadovoljilo s konstatovanjem, da je bil obtoženec Jurij S. i dne 23. julija 1894. l. tekom uvodnih poizvedeb i dne 11. oktobra 1894. l. pri glavni razpravi — in sicer drugič pod prisego — zaslišan kot priča. Vsebinska njegove izpovedbe, ki se je zmatrala krivo, pa je, da on povodom tepeža z dne 22. julija 1894, pri katerem je bil on (Jurij S.) sam od Franceta R. težko poškodovan, slednjemu ni storil nič žalega.

Prvo sodišče pa omenja kot Jurija S. obtežujočo okolnost to, da je bil le-ta radi Francetu R. pri isti priliki prizadete okvare obsojen na deset dnij zopora. — V zvezi s tem dejstvom pa je bilo uvaževati, da je tukaj, v kolikor je imel obtoženec odgovoriti na vprašanje, »je-li R—a poškodoval«, opraviti z zagovorom obdolženca, ne pa z izpovedbo priče, in vsled tega bi bilo imelo prvo sodišče premotrivati vprašanje, ako so smeli zaslišujoči sodniki dne 23. julija in 11. oktobra 1894. l. po pravdnem položaji za časa inkriminovanih izpovedeb obtoženca S—a zaslišati kot pričo, in ako ne bi bili imeli morda istega zmatrati obdolžencem, kajti po §-u 202. k. pr. r. se ne sme proti obdolžencu uporabljati nikaka sila, da bi se ga pripravilo do gotovih navedeb, in tudi ne pretnja z nasledki §-a 199, *lit. a)* k. z., ki se nahaja v vsakem zaslišanji kot priča.

Iz spisov sledi, da je bila ovadba o Francetu R. prizadeti okvari že preje pri sodišči, predno je bil Jurij S. zaslišan, da je bil tudi France R. že preje o tem zaslišan in da se je njegova izpovedba Juriju S. celo izrečno predočila, da se o njej izjavi. Po sklenenem uvodnem postopanju pa je državno pravdnštvo predlagalo, da se spisi odstopijo okrajnemu sodišču v svrhu postopanja proti Juriju S. radi Francetu R. prizadete okvare in ta predlog bilo je

še izvršiti, ko je bil Jurij S. zaslišan drugič kot priča dne 11. oktobra 1894. l. povodom glavne razprave.

Ker prvo sodišče teh dejstev ni upoštevalo in torej sploh ni prišlo do presoje o tem, bi se li bil imel Jurij S. pri zaslišanjih dne 23. julija in 11. oktobra 1894. l. zmatrati pričo ali obdolžencem in kot tak zaslišati, ni dognalo onih dejstev, katera dognati je potreba, da se zakon prav uporablja, in je torej kasacijsko sodišče v zmislu §-a 288., št. 3. k. pr. r. in §-a 5., zakona z dne 31. decembra 1877, št. 3. drž. zak. ex 1878 vrnilo kazensko stvar prvemu sodišču v zopetno razpravo.

Pri novi razpravi je bil Jurij S. z rabsodbo istega sodišča z dne 29. maja 1895, št. 5000 krivim spoznan hudodelstva goljufije po krivem pričevanju pri glavni razpravi dne 11. oktobra 1894. l., oproščen pa v zmislu §-a 259., št. 3. k. pr. r. od obtožbe radi krivega pričevanja tekom uvodnih poizvedeb dne 23. julija 1894. l. in sicer iz sledečih razlogov.

Objektivno je dognano, da so vse preje navedene trditve J. S. neresnične. Ker pa je po spisih tudi dognano, da je bila ovadba proti Juriju S. radi Francetu R. prizadete poškodbe vložena še pred zaslišanjem Jurija S., kar je bilo preiskovalnemu sodniku dobro znano, ker je slednjega pri tej priliki zaslišal tudi o predmetu R—ove ovadbe, je gotovo, da je moral imeti sodnik pri zaslišanji o zadnje navedenem dejanji Jurija S. na sumu radi tega dejanja, in da bi ga ne bil torej imel zaslišati kot pričo. Ker je bilo torej takrat zasliševanje Jurija S. kot priče po kazensko-pravdnem položaji nedopustno, ga je sodišče od obtožbe radi dotičnega pričevanja oprostilo.

Po obtožbi pa je bila kazenska zadeva Franceta R. od one Jurija S. popolnem ločena, to tem bolj, ker je prva bila podvržena pristojnosti sodnega dvora, druga pa je spadala pred okrajno sodišče. Vsled tega zmatralo je sodišče, da je bilo s kazensko-pravdnega stališča ne le popolnem opravičeno, marveč celo zapovedano, pozvati poškodovanega Jurija S. k razpravi proti Francetu R. in ga zaslišati kot pričo. Uvažuje slednjič, da kaznivost krivega pričevanja ni izključena v zmislu §-a 2. k. z. vsled tega, da se je bilo Juriju S. bati, da bi bil preganjan radi kaznivega dejanja, o katerem se kot priča zaslišuje, je sodišče obtoženca radi krivega pričevanja pri glavni razpravi dne 11. oktobra 1884. l. krivim spoznalo.

Ničnostni pritožbi obtoženčevi pa je najvišje kot kasa-
cijsko sodišče po javni razpravi z rabsodbo z dne 8. novembra
1895, št. 8768 ugodilo, izpodbijano sodbo, v kolikor je bil z isto
Jurij S. obsojen, razveljavilo in ga v zmislu §-a 259., št. 3. k. pr. r.
od obtožbe oprostilo, sicer pa prvosodno sodbo pustilo nedotakneno.

Razlogi.

Ničnostna pritožba Jurija S., ki trdi, opiraje se na ničnostni
razlog §-a 281., št. 10. (rectius št. 9., *lit. a*) k. pr. r., da se je po
sodnem izreku, da učinja dejanje, ki se njemu v zlo šteje, hudo-
delstvo goljufige, kazenski zakon nepravilno uporabljal, je vtemeljena.
Ako je namreč za zaslišujočega sodnika še pred zaslišanjem kake
osebe sum vtemeljen, da je zakrivila kaznivo dejanje, o katerem se
jo zaslišuje, se je ne sme zmatrati za pričó, ker bi služila sicer ka-
zenska sankcija §-a 199., *lit. a*) k. z. v to svrhu, da se od osumljenca
izsili priznanje, kar pa se nikakor ne da spraviti v soglasje s pred-
pisom §-a 202. k. pr. r. Pritožnik Jurij S. pa se pri glavni razpravi
proti Francetu R. kot pričá pod prisego ni zaslišal le o dejstvu
njemu prizadete poškodbe, v katerem oziru S—u ne more očitati
neresnično pričevanje, m arveč tudi o tem, je-li pri vprašljivem tepežu,
s Francetom R. le-tega napal in poškođoval, kar je on pod prisego
tajil. Ta del zaslišanja Jurija S—a pa je pravo za pravo zaslišanje
osumljenca in na to nanašajoči se del njegove izpovedbe ima se
zmatrati kot obdolženčev zagovor, ker zaslišanec na ta stavljena
mu vprašanja ni mogel odgovarjati resnice, ne da bi se priznal
krivim kaznivega dejanja, namreč prestopka po §-u 411. k. z.; to
razmerje bilo je sodišču tudi znano, ker si je državno pravdnštvo
pridržalo zasledovanje Jurija S. in predlagalo, da se dotični spisi od-
stopijo okrajnemu sodišču v svrhu obsodbe pritožnika. Vprašljiva
izpovedba obtoženčeva datira torej iz časa, v katerem radi kaznivega
dejanja, o katerem je bil vprašan kot pričá, ni bil le na sumu,
marveč od javnega obtožitelja tudi že obdolžen. V teh okolnostih
pa ga sodišče pri vprašljivem zaslišanji ni smelo zmatrati za pričó,
in se mora reči, da je mnenje sodnega dvora, da se je to moralo
zgoditi, ker se morejo tudi take osebe, ki so na sumu, da so se
vdeležile kaznivega dejanja, radi katerega so zaslišane, o istih izpra-
ševati kot pričé (§ 170., št. 1. k. pr. r.) in ker se ima vsaka oseba,
ki pri glavni razpravi ne nastopi kot obdolženec, zaslišati kot pričá,

— pomotno, ker na jedni strani pritožnik ni bil na sumu, da bi se bil vdeležil kaznivega dejanja, radi katerega se je takrat vršila glavna razprava proti Francetu R., na drugi strani pa sledi iz določbe §-a 38. k. pr. r., da se morejo tudi take osebe, ki formalno niso obdolženci, zaslišati kot osumljenci, in iz določbe §-a 252., št. 1. k. pr. r., da se smejo prečitati tudi izpovedbe soobdolžencev, o katerih ni treba, da bi bili tudi soobtoženci; gledé na to se pač strinja z naravo stvari same in z zakonom, da se osebe, ki se ne morejo zaslišati kot priče, ker imajo izpovedati tudi o lastnem kaznivem dejanji, zaslišijo kot obdolženci, akoravno se imajo zaslišati pri razpravi, h kateri se niso pojavili kot obtoženci. To je tudi jasno, ako se uvažuje, da bi se Jurij S. gotovo ne bil smel zaslišati kot priča, ako bi se bilo razpravljalo o obtožbi, dvigneni proti njemu, istočasno kakor proti Francetu R. in da ločitev obeh kazenskih zadev, ki se je izvršila iz pravdnotehniških razlogov, pravnega položaja pravnih strank ne more izpremeniti in pritožniku kot obdolžencu pristoječih pravic ne more prikrajšati. Iz tega sledi, da se more zmatrati izpovedba, ki se šteje Juriju S. v zlo, le kot obdolženčeva izpovedba, in da je sodišče isto le vsled pravne pomote upoštevalo kot pričino izpovedbo. Ker se torej nahaja tu ničnost §-a 281., št. 9. *lit. a)* k. pr. r., bilo je ničnostni pritožbi ugoditi, izpodbijano sodbo v obsojajočem delu razveljaviti in obtoženca v zmislu §-a 259., št. 3. k. pr. od obtožbe oprostiti. R.

c) Smrtno kazen ni smeti pooprčiti (§ 50. kaz. zak. in § 265. k. pr. r.).

Stefan Noga, ki je bil z razsodbo okrajnega sodišča z dne 2. maja 1894 radi prestopka po §-u 411. kaz. zak. učinjenega dne 3. aprila 1894. l., z razsodbo z dne 1. marca 1895 radi istega prestopka, storjenega dne 3. svečana 1895. l. in končno z razsodbo z dne 17. maja 1895 radi prestopka po §-u 468. kaz. zak., storjenega dne 18. septembra 1894. l. k raznim kaznim obsojen, koje je tudi že vse prestal, spoznan je bil vsled razsodila porotnega sodišča z dne 26. sept. 1895 krivim hudodelstva zavratnega umora, storjenega dne 21. oktobra 1893 in je bil obsojen po zmislu §-a 136. kaz. zak. k smrti.

Ko je zadobila generalna prokuratura o tej zadevi vednost iz spisov, koji so se predložili najvišjemu kot kasacijskemu sodišču po zmislu §-a 341. kaz. zak., vložila je proti navedeni razsodbi porotnega sodišča po §-u 292. kaz. zak. ničnostno pritožbo v varstvo zakona. Le-tej pritožbi je najviše kot kasacijsko sodišče z odločbo z dne 2. januarija 1896, št. 15183 ugodilo s tem, da je premenilo kazen smrti oziraje se na §-a 35. in 50. kaz. zak. v kazen 2oletne težke ječe.

Razlogi. Iz izkaza kaznij, prečitanega tekom glavne razprave se je razvidelo, da je bil Stefan Noga s pravovelnimi razsodbami okrajnega sodišča v K. z dne 2. maja 1894, z dne 1. marca 1895 in z dne 17. maja 1895 k raznim kaznim obsojen, koje je vse že prestal.

Če se pomisli, da je bil obtoženec po dnevnu umora, storjenega dne 21. okt. 1893. l., toda še pred razsodbo z dne 26. sept. 1895, glasečo se na kazen smrti, krivim spoznan raznih drugih kazenskih činov in da je naložene mu kazni v istini tudi prestal, ni moči dvomiti o tem, da ni smeti naložiti obtožencu več kazen smrti, ker bi se sicer rušil predpis §-a 265. k. pr. r. in §-a 50. k. z.

Porotno sodišče, ki je te predpise prezrlo, rušilo je zakon, ker je obsodilo Stefana Noga k smrti in je takim načinom prekoračilo meje svoje sodne pravice (§ 344., št. 12. k. pr. r.); trebalo je torej razsodbo vničiti in Stefanu Noga naložiti kazen težke ječe.

—oe—

Književna poročila.

Mjesečnik pravnčkoga društva u Zagrebu prinaša v br. 3. za mesec marec sledečo vsebino: Uredjenje seljačkoga posjeda i regulacija zadružnih odnošaja u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji te bivšoj vojnoj krajini s obzirom na hrvatsko — ugarsko pravo i urbar Marije Terezije. Napisao Josip Hohlač. Nastavak. — Tečaj postupka po vojničkom kaznenom postupniku i misli o reformi istoga. Piše dr. Stjepan Posilović. Nastavak. — Ako krčmar u nakani preprodaje, kupi ili inako nabavi spirituozna pića, je-li odatle nastaje absolutni momenat za nadležnost trgov. suda? Napisao dr. M. K—ć. — Pravosudje. A. Gradjansko. B. Kazнено. Iz upravne prakse. — Rješitba kr. financialnoga upravnoga sudišta. — Poslovanje sudova u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji. Dr. Krunoslav Bobinac. — Svaštice — Književne obznane. — Vjestnik.

Sammlung civilrechtlicher Entscheidungen. L. Pfaff, J. pl. Schey in V. Krupsky. 29. B. — Manz. 1895.

Občeznane zbirke, katera se je pričela izdajati leta 1859., izšel je 29. zvezek. Le-ta zvezek obsega 495 razsodeb iz l. 1891. in sicer št. 13551 do 14045 in v dodatku 18 razsodeb iz l. 1883—90 pod št. 14046 do 14063. Zvezku dodan je zaznamek nanašajočih se zakonskih mest, katera se v razsodbah navajajo in zistematični register.

Handlexicon zum oesterreichischen Reichsgesetzblatt. Dr. K. Frühwald Ergänzungsband, die Jahrgänge 1888—1894 enthaltend. Na Dunaji. 1895. — Manz.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. aprila 1896.

— (Iz kronike društva „Pravnika“.) Kakor smo poročali, sklenilo se je, naj se skuša doseči, da naše društvo pregleda prestavo novega civilnopravnega reda z ozirom na nove termine, kateri se nahajajo v tem zakonu. Naš društveni načelnik gosp. dr. Andrej Ferjančič je v tej zadevi osobno društveno prošnjo izrazil njega ekselenci pravosodnemu ministru grofu Gleispachu, kateri je radovoljno priporočal društveno prošnjo pri redakcijskem birô državljanskega zakonika. Omenjeno vodstvo ustreglo je društveni prošnji in že vposlalo nekaj korekturnih pol, kolikor jih je gotovih. Odbor poveril je posebno komisijo, katere člani posamič pregledujejo prestavo in se v skupnih sejah ustanavljajo termini. Na ta način izvršil se je torej sklep glavne skupščine.

— (Osobni vesti.) Imenovana sta: Okrajni glavar v Velikovcu Fran Kolenz deželno-vladnim svetnikom v Celovcu; konceptni praktikant pri nižjeavstrijskem namestništvu Ernest Stadler pl. Wolfersgrün konceptnim praktikantom pri deželni vladi kranjski

— (Pravniško društvo u Zagrebu.) Glavna skupščina tega društva bila je dne 22. februarija t. l. Iz tiskanega poročila posnemamo, da je društvo štelo lani 590 članov in 1 vtemeljitelja. Dohodkov imelo je 5231 gld. 36 kr., troškov pa 4000 gld. 33 kr., torej prebitka 1231 gld. 3 kr. Društveno premoženje koncem leta 1895. znašalo je 9323 gld. 78 kr. Društveno glasilo se je z ozirom na ugodno blagajnično stanje moglo s početkom leta 1896. povečati ter izhaja „Mjesečnik“ odslej tiskan na štiri pole mesečno. Iz vsakoletnega društvenega poročila razvidi se lepi napredek društva.

— (Načrti novih zakonov.) Vlada predložila je poslanski zbornici načrt novega patentnega zakona. Pravosodni odsek poslanske zbornice izdal je že svoje poročilo o vladnem načrtu zakona o prisilnih potih.

— (Novi civilnopravni red.) Permanentna odseka obeh zbornic za civilnopravni red zborovala sta dne 23. in 24. marca vkupno ter sta se pri teh posvetovanjih popolnoma zjediniła o onih točkah, gledé kojih so se izražala različna mnenja

Pregled pravosodstva.

697. Kurator, kateri se je bil postavil toženi zapuščinski masi zapustnika, ki je umrl, zapustivši oporoko, zastopati jo mora dotlej, da se je postavljenec oglasil za dediča. Oglasitev za dediča temeljem zakonitega dednega nasledstva od strani sorodnika, ki je po oporoki izključen od dedinske pravice, v tem slučaju ni zadosten razlog, da bi se kurator odstavil (§-a 547. in 811. obč. drž. zak.; dv. dekret z dne 19. januarija 1790, št. 1094, d. z. j. z.)

O. z dne 22. oktobra 1895, št. 11.826, G. Z. št. 10 ex 1896.

698. Ako je najemnik po pogodbi imel pravico, v najetih prostorih napraviti vse premembe, katere se mu zdé potrebne, na svoje stroške in je vsled tega postavil nove peči, se vprašanje, je-li sme po končani najemni pogodbi peči vzeti s seboj, ne more reševati v posestni pravdi.

O. z dne 8. januarija 1896, št. 15516 ex 1895. J. Bl. št. 7 ex 1896.

699. Do izkupila, doseženega potom sekvestracije na pridelke najetega posestva, ima po §-u 1101. občnega drž. zak. tirjatev zakupnine prednostno pravico pred tirjatvami drugih upnikov. Prednostna tirjatev so samo stroški vpeljave sekvestra, ne pa stroški sekvestracijske tožbe.

O. z dne 21. januarija 1896, št. 480. G. Z. št. 15 ex 1896.

700. Določilo §-a 1327. obč. drž. z. uporabljati je analogno tudi na druge osebe, katere imajo napram usmrčenemu zakonito pravico do alimentacije.

R. z dne 14. januarija 1896, št. 24. J. M. 1239.

701. Cesija tirjatve dovoljena je po §-u 1392. obč. drž. z. samo na osebo, katera je različna od dolžnika, cesija hipotečno zavarovane tirjatve na plačujočega personalnega dolžnika je neveljavna in ne more škodovati pri razdelitvi izkupila nasledujočim knjižnim upnikom; le-ti opravičeni so prerekači odstopljeno tirjatev, čeravno dolžnik ne vgovarja.

R. z dne 19. februvarija 1896, št. 1465. J. Bl. št. 15 ex 1896.

702. Položne knjižice hranilnic, katere so opremljene z gaslom, niso na imetnika sloveči papirji.

R. z dne 5. februvarija 1896, št. 1057. J. Bl. št. 14 ex 1896.

703. Zadostitev obstoječe tirjatve, bodisi potom plačila ali potom izročitve imovine izven konkurza, se samo zaradi tega, ker je vsled tega postala tirjatev družega upnika neiztirljiva, čeravno se je za to oškodo vedelo, še ne more izpodbijati.

R. z dne 9. oktobra 1895, št. 10.771. J. Bl. št. 10 ex 1896.

704. Državni zaklad kot upnik zaostalih davkov je opravičen proti dolžniku zahtevati, da se izda nalog v zmislu §-a 3. zak. z dne 16. marca 1884, št. 35. drž. zak. Pristojno za to izdajo je ne gledé na sedež administrativnega oblastva, katero je predpisalo davek, za izvršitev eksekucije pristojno sodišče v dolžnikovem bivališči.

O. z dne 10. decembra 1895, št. 14.392. J. M. 1230.

705. Po §-u 13. služabnega navodila za finančno prokaturu z dne 16. februvarija 1855, št. 34. drž. zak. mora v sporih, v katerih bi morala

finančna prokatura zastopati tožnika in toženca, le-to odkloniti zastopstvo obeh strank, ampak potom kompetentnega administrativnega oblastva poskrbeti, da se za vsako stranko postavi drug zastopnik.

O. z dne 6. junija 1895, št. 6666. J. Bl. št. 9 ex 1896.

706. Prosta pravna zadeva se s protitožbo ne more pognati pri kazenskem sodišči, ker spada prva tožba, čeravno izvira iz istega dogodka, pred to sodišče (§ 33, odst. 2. j. n.).

O. z dne 3. januarja 1896, št. 15.263 ex 1895. J. M. 1238.

707. Prejudicialna tožba na pripoznanje vsebine sklenene pogodbe je dopustna, in sicer tudi o onih pogodbenih pogojih, gledé katerih je treba še dognati poseben dokaz.

R. z dne 17. decembra 1895, št. 13.914. J. M. 1235.

708. Rekognoscijsko zahtevanje ni dopustno, čeravno se listine doslovno navajajo v pravnih spisih, če se jih formalno ne prilaga.

O. z dne 25. septembra 1895, št. 11.586. J. Bl. št. 15 ex 1896.

709. Eksekutivno postopanje po §-u 298. o. s. r. velja samo, kedar gre za iztoženo tirjatev, za dolg, ki je posvedočen.

O. z dne 28. januarja 1896, št. 915. G. Z. št. 13 ex 1896.

710. Člani zastopstva šolske občine so gledé pravice predlaganja za učiteljska mesta uradniki v zmislu §-a 101. k. z. Izvršitev te pravice izpolnjuje pojem podelitve službe (§-a 104. in 105. k. z.), četudi ima to pravico šolska občina po deželnih zakonih ob enem z drugimi osebami ali korporacijami.

R. z dne 27. septembra 1895, št. 5550. J. M. 1209.

711. Uporabo živinskega potnega lista, na katerem se ni zaznamovalo, da se je živina odprodala, kakor predpisuje to točka 12. izvršilnega ukaza k §-u 8. zakona z dne 29. februarja 1880, št. 35. drž. zak. kaznovati je po čl. I. §-a 45. zakona z dne 24. maja 1882, št. 51. drž. zak.

R. z dne 30. oktobra 1894, št. 13.027. J. Bl. št. 4 ex 1896.

712. Plakate politične vsebine na javnih mestih nabijati ali razobešati, ni dovoljeno brez dovoljenja varnostnega oblastva. To velja posebno tudi za plakate, s katerimi se sklicujejo shodi volilcev javnih zastopstev v svrhe, katere omenja § 4. zak. z dne 15. novembra 1867, št. 135. drž. zak., volitve naj so razpisane ali ne.

R. z dne 2. januarja 1896, št. 15.417 ex 1895. J. M. 1237.

713. Kot zakoniti zastopnik žene vpravičen je mož naperiti imenom svoje žene zasebno obtožbo, ako ni dvomov, da je s tem zadovoljna; žena ima pa pravico, da obtožbo tudi sama vložiti.

R. z dne 26. novembra 1895, št. 14.107. G. Z. št. 11 ex 1896.

„Slovenski Pravnik“ izhaja 15. dne vsacega meseca in dobivajo ga člani društva „Pravnika“ brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld.

Uredništvo je v Ljubljani, šte. 5 v Gospodski ulici; upravništvo pa na Križevniškem trgu šte. 7.

Zbirka avstrijskih zakonov v slovenskem jeziku.

I. zvezek:

Kazenski zakon

o hudodelstvih, pregreških in prestopkih z dné 27. maja 1852, št. 117 drž. zak., z dodanim **tiskovnim zakonom** z dné 17. decembra 1862, št. 6 drž. zak. ex 1863, in drugimi novejšimi zakoni kazensko-pravnega obsega. Cena 2 gld. 50 kr., s pošto 15 kr. več.

II. zvezek:

Kazensko-pravdni red

z dné 23. maja 1873, št. 119 drž. zak., z **zvršitvenim propisom** in drugimi zakoni in ukazi kazenski postopek zadevajóčimi. Cena 2 gld. 80 kr., s pošto 15 kr. več.

Nemško-slovenska pravna terminologija.

V imenu društva »Pravnika« uredil dr. Janko Babnik, c. kr. sodni pristav. Cena 3 gld. 50 kr., elegantno in trdno vezana 4 gld. 10 kr., po pošti 15 kr. več.

Zbirka obrazcev za slovensko uradovanje pri sodiščih.

I. Obrazci k obñnemu sodnemu redu. I. zvezek Spisal Anton Levec, c. kr. sodni pristav.

Vse te knjige dobivajo se pri knjigotrøcu **Antonu Zagorjanu v Ljubljani**, kakor tudi pri vseh drugih knjigotrøcih.

